Aº. 1828. Nº. 87.

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG DEN 21 JULIJ.

KENNISGEVING

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, bij circulaire missive van Mijnheer den Gouverneur van Zuid-Holland, van den 2 dezer maand, ingeschreven zijnde, tot het doen eener opgave van het getal *Doofstommen* die zich binnen deze Stad bevinden en buiten de daarvoor bestemde gestichten worden verzorgd; roepen bij dezen alle de zoodanige op, om vóór den 23 dezer maand te compareren ter Secretarij dezer Stad, ten einde hunne namen zouden kunnen worden opgenomen en van hun zoodanige verdere informatien ingewonnen, als door welgemelden Heer Gouverneur worden verlangd.

Leyden den 17 Julij 1828.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

J. G. DE MEY.

Tot ordonnantie van dezelve,

E. H. J. CUNÆUS.

TURKYE.

KONSTANTINOPOLE den 26 Junij. De Porte heeft den overtogt over den Donau door de Russische troepen zonder de minste blijk van verwondering ontvangen, ofschoon het verwijlen van den Groot-Vizier om te vertrekken, deed gelooven, dat zij denzelven niet verwachtte. Hij zal zich nu echter naar Andrinopole begeven. De Sulan steeds vol vertrouwen op zijne magt, zoude bij het vernemen der tijding gezegt hebben: *Men zal thans zien wie de sterkste is.* In de hoofdstad blijft alles rustig, en de Musulmans schijnen in een begrip te verkeeren, dat zij niets te vreezen hebben.

RUSLAND.

ODESSA den 24 Junij. Ons leger is in vollen aantogt tegen de hoofdstad van het Ottomannisch Rijk. Zoo dat men binnen korte beslissende tijding te wachten heeft, hoe lang de veldtogt duren zal. Intusschen de Porte schijnt niet genegen zich de verklaring van onzen Monarch te nut te maken, en gemagtigden ter onderhandeling naar het hoofdkwartier te zenden. Zij blijft bij haar besluit om zich tot het uitterst te verdedigen, en heeft de gewone militaire maatregelen bevolen. De Groot-Vizier moet, als van ouds, een geretrancheerd kamp te Schumla betrekken, om er het Russisch leger af te wachten, en den strijd te beginnen. Dus is het tot nog toe den Turken gelukt om het Russisch leger te beletten, zijne magt aan de andere zijde van den Balkan te ontwikkelen en tegen Konstantinopole te trekken. Maar ditmaal zoude het kunnen feil slaan, vooral, indien men, een ander plan volgende, het gros van het leger langs de kust der Zwarte Zee liet voort-, en de bergketen achter Varna overtrekken, ten einde zich in de vruchtbare vlakte van Andrinopole te verspreiden, en met het korps Russen te vereenigen, dat onder bevel van den Generaal *Roth* van den Donau voortrukt, om wijders gezamenlijk tegen Konstantinopole te marcheren.

— *Den* 28 *Junij*. Het leger van den Caucasus, dat naar Erzerum onder bevel van den Generaal *Paskéwitsch* in aantogt is, heeft onlangs zeer aanmerkelijke versterkingen ontvangen. Dusdoende zal het effectief van dat leger tot 76,000 man gebragt worden, daar onder niet begrepen de troepen die in de nieuwe Provincien, door het vredes-tractaat met Persie verkregen, blijven moeten, noch alle degenen, welke de districten onder het militaire bevel van den Generaal *Paskewitsch* staande, bezetten.

Een korps van 20,000 man trekt langs den regter Donauoever tegen Silistria, om die plaats te belegeren, welker bezetting van gewigt is om tegen Schumla te kunnen ageren.

De Luitenant-Generaal *Roth* is met geheel zijn legerkorps den Donau genaderd, om denzelven bij Tourtonkay over te trekken, waar hem 1000 Turken, zonder geschut, afwachten.

[Uit Bucharest schrijft men reeds den 23 Junij, dat de Generaal *Roth* te Olteniza met zijn leger van 60,000 man over den Donau getrokken, en Silistria en Giurgewo werkelijk ingesloten waren. De Generaal *Witt* stond met de reserve-armée in de Vorstendommen te trekken.]

PORTUGAL.

LISSABON den 5 Julij. De Courant van Lissabon van den 30 dezer, bevat het volgende:

„ Heden is het doel van het besluit van den 3 Mei vervuld. Z. M. heeft den titel van Koning niet willen aannemen, dan om aan de verzoeken uit alle gedeelten van het Koningrijk opgekomen te voldoen, verzoeken, die door de grondwetten van het Koningrijk en de gewigtigste aanmerkingen ondersteund werden. Zij heeft de uitdrukking der wenschen van de natie door de drie standen vertegenwoordigd willen afwachten. Nadat de drie Standen, overeenkomstig de wettige gebruiken der kamer, vereenigd waren, hebben zij de zaak, den 25 Junij aan hunne beslissing onderworpen, overwogen. De adelstand in de kerk van *St. Roch*, de geestelijkheid in de kerk van *St. Antonio-da-Fé*, en de gedeputeerden der steden in de kerk van *St. Franciscus-da-Cividade*. De drie standen hebben met eenparigheid beslist, dat de *Senhor* Don *Miguel* de eenigste wettige Koning dezer Koningrijken is. Men heeft kommissien benoemd om de staatsstukken van deze verklaring op te stellen, die Donderdag zijn geteekend en Vrijdag aan den Minister overgegeven, benevens de verzoekschriften, die Z. M. uitnoodigen om een huwelijk aan te gaan, ten einde door het uitstellen van het huwelijk, de opvolging der kroon niet in gevaar zij.

„ Zaterdag is de Staatsraad vereenigd geweest om de stukken en verzoekschriften der drie standen te ontvangen, en heden is in eene vergadering der Ministers van Staat het onderstaande besluit, door den Koning onderteekend, aan elk der drie Standen verzonden. Dat besluit heeft de grootste geestdrift verwekt, en in alle de kerken is het *Te Deum* gezongen. Er heeft eene algemeene verlichting plaats gehad, en eene talllooze menigte is Zijne Maj. geluk gaan wenschen en de Koninklijke hand komen zoenen.

Dekreet ter beantwoording aan het verzoek der Standen, ten einde de Koning denken moge om zich wéldra eene Echtgenoot te zoeken.

„ Ik bedank den Adel-stand voor den ijver welken hij aan den dag legt, om de opvolging der kroon dezer Koningrijken te verzekeren, en ik zal niet nalaten mij met eene zoo gewigtige zaak bezig te houden, op de wijze welke het meest zal overeenkomen met de belangen der Monarchie.

„ Paleis *Ajuda* den 30 Junij 1828.

„ DE KONING."

SPANJE.

MADRID den 10 Julij. Door een Fransch koerier van Lissabon gekomen, en den 7den in den morgen van daar vertrokken, vernemen wij, dat alle de Ministers der vreemde Mogendheden die Stad verlaten hadden, uitgezonderd die der Vereenigde Staten, van Spanje en de Nuncius van den Paus. De Courant van Lissabon had den 6den in het officieel gedeelte, den vorm openbaar gemaakt, welke voortaan aan het hoofd der brieven en diplomatieke stukken des nieuwen Konings *Miguel I* moet geplaatst worden.

Ons Gouvernement heeft tijdingen uit Porto ontvangen, welke men geheim houdt. Den dag hunner aankomst, heeft de Ridder *de Lima*, Zaakgelaste van Portugal, aan den Heer *Salmon*, onzen Minister van Buitenlandsche Zaken, een gelijkvormig proces gerigt, als de Graaf *de Palmella* te Londen en de Ridder *de Barbosa* te Parys, aan de respective Gouvernementen, waarbij zij geaccrediteerd waren, inzonden. De Heer *de Lima* verklaart, dat terwijl hij ophield de betrekkingen te onderhouden met het Gouvernement van Don *Miguel*, hij voortging met zich te beschouwen als den vertegenwoordiger van Don *Pedro IV*, wettig Koning van Portugal, bij het Spansch Gouvernement.

OOSTENRYKSCHE STATEN.

SEMLIN den 27 Junij. Men zegt te Belgrado, dat de Pacha van Bosnie Servie zoude hebben willen doortrekken om zich naar Widdin te begeven, toen hem de Prins *Milosch* zijne broeders gezand met de firmans en voorregten, welke hij van den Grooten Heer ontving, en plegtiglijk tegen het binnenrukken van dezelfs troepen liet vertoogen. De Pacha van Belgrado wil zichzelf daar tegen verzetten, en heeft den Prins *Milosch* ondersteund.

DUITSCHLAND.

BERLIJN den 14 Julij. De *Staats-Courant* geeft de volgende tijdingen uit Turkije en Griekenland:

„ De Seraskier *Hussein*-Pacha heeft zijn hoofdkwartier te Schumla genomen; bij voorteuring komen er troepen aan.

„ De Grieken hebben vruchteloos eene landing op Negrepont trachten te bewerkstelligen. De Pacha, die er het bevel voert, heeft ten teeken zijner overwinning, verscheidene hoofden naar Konstantinopole gezonden.

„ Volgens een maatregel der Porte, zal de Bosphorus niet gesloten zijn, maar zullen alle schepen, bij hunnen doortogt aan een onderzoek onderworpen wezen; een brik aan den ingang geplaatst, zal hun door een kanonschot het teeken geven van bij te draaijen, en, ingeval van weigering, met kogels op hen schieten. Geen schip kan 's nachts binnenloopen.

„ Den 10 Junij had men te Konstantinopole den Standaart des Profeets nog niet ontrold."

AUGSBURG den 14 Julij. De *Allgemeine Zeitung*, deelt uit Czernowitz den 2 Julij, het navolgende mede:

„ Volgens de berigten eens koeriers van den Fransehen gezant den Heerog *de Montemar*, die gisteren, omstreeks den middag alhier doortgekomen is, bevond zich bij zijn vertrek het Russisch hoofdkwartier te Kastendcha, en stonden de voorposten der voorhoede reeds in den omtrek van Varna. Keizer *Nikolaas* bevindt zich met den Generaal *Radsewitsch* bij de voorhoede der linker vleugel. Men bleef wakker aanhouden met Tulcha te beschieten, en de Pacha, die er het bevel voerde, verdedigde de plaats met den grootsten moed. Giurgewo is door vier regimenten, onder bevel van den Generaal *Reimar* ingesloten; maar de

(*Lees vervolg op de kant van deze blaan.*)

eene edelen dapperheid hebben aan den dag gelegd, zijn heden nog door den Keizer, tot den eerste-tot den rang van Admiraal, en de tweede tot dien van Vice-Admiraal verheven. De Prins *Menschikoff* is daarenboven bepaaldelijk tot Chef der Generaal-staf van 's Rijks marine benoemd.

„ Op dit oogenblik ontvangen wij de tijding dat overgaaf van Toultcha, welke wallen met 90 stuk geschuts bezet waren, en waarin de bezetting, twee duizend man sterk, 85 stukken kanon en een overvloedige voorraad van krijgs- en mondbehoeften is in onze handen gevallen.

„ De Vice-Admiraal *Greigh* en de Contre-Admiraal *Menschikoff*, die de belegering met eene opmerkelijke ijver hebben voortgezet, zijn zich een sommerkelijke roem verworven, die zijn naam onsterfelijk maken zal.

„ In Bardow zijn gevonden: 278 kanonnen, 47 mortieren, die Schuitenbrug, twee magazijnen met koren, die Schuitenbrug, twee magazijnen, werkplaatsen, welke onze artillerie zou kunnen vorderen. Een ontzagchelijke hoeveelheid kommen en kogels van alle kaliber, en zulk een aanmerkelijke voorraad van *Hag pervyk, of de Volgende blad.*

De aanderhandelingen werden toen afgebroken, en, den 22sten, zich gereed om storm te loopen, wanneer de afgezanten uit de vesting terugkwamen en aankondigden, dat zij zich op discrete overgaf.

Den 11den, ten zwaarte ure, is zij door onze troepen bezet; maar wij moesten haar het regt aanbieden van te kunnen aftrekken; dan zij zich onvoorwaardelijk gerenderd heeft. Gedurende veertien dagen verdedigd heeft, en dat op het oogenblik van wederstand dat zij toen zij kapituleerde, alle middelen van wederstand uitgeput waren.

De bezetting van Toultcha was thans meer dan dertig duizend man sterk, en bestond uit de zoo welbuitgeoefende Turksche Kommandant Ismaïl Aga, door welbuitgeoefende Turksche troepen tegen de belegeraars. De Graaf *van Pahlen*, die het bevel voert, heeft ten teeken zijner overwinning, zoude bevel ontvangen hebben, om het leger in Bulgarije te volgen, en het bestuur der Vorstendommen aan den Staatsraad *Stourdza* over te geven.

„ Ingevolge een bevel van het gouvernement, den 29 Junij aan den Divan van Moldavie gerigt, moet die provincie binnen [illegible] tijds, waarvoor de prijs op 26 piasters het stuk bepaald is.

FRANKFORT den 10 Julij. Door buitengewone gelegenheid heeft men hier regtstreeks de navolgende tijdingen van het Russisch leger ontvangen:

„ Tot de legerplaats van Karasson den 29 Junij (11 Julij) 1828.

„ De vijand [illegible] discretie overgeven aan den Vice-Admiraal *Greigh* en den Vice-Admiraal Prins *Menschikoff*.

„ Het volledig slagen van het geveegde van den 28 Mei, had deze inundgemelden in de mogelijkheid gesteld eene linie van circumvallatie om de plaats te maken, die over de landengte gaande, waarop Anapa gebouwd is, van beide zijden aan de zee aansloot. Na eenige dagen, waren de werken der belegering tot aan de gracht gevorderd, en als men den loden tot in de gracht gedreven was, en er drie bressen geschoten waren, werd de Pacha, die het bevel in de vesting voerde, door de landengte gaande, waarop Anapa gebouwd is, van beide zijden aan de zee aansloot. Na eenige dagen, waren de werken der belegering tot aan de gracht gevorderd, en als men den loden

leestocht, dat dezelve alleen meer dan eene maand in het onderhoud van het geheele leger voorzien.

„ De veldtogt is geopend den 25 April (n. s. 7 Mei); den 19 Junij (n. s. 1 Julij) hebben wij de Vorstendommen Moldavie en Wallachye bezet, zijn wij den Donau, onder het vuur der Turken te Izakska overgetrokken; hebben wij eene vloot op dien stroom vernield; zijn wij langs zijnen regteroever tot aan den wal van Trajanus voortgerukt, en hebben zeven vestingen veroverd: Izakska, Braïlow, Matchine, Hirsova, Kustendchi, Anapa, Toultscha; en, in die plaatsen, zoowel als in de onderscheidene gevechten, meer dan 800 stukken geschut veroverd.

„ Dezen avond zullen wij van nieuws de Goddelijke Voorzienigheid door een *Te Deum* onzen plegtigen dank betuigen voor de zigtbare bescherming welke zij ons verleent, en bij voortduring hetzelfde geluk over onze wapenen afsmeken."

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN den 16 Julij. Men heeft hier tijdingen ontvangen uit Lissabon en uit Oporto, uit beide plaatsen gedagteekend den 5 Julij.

Uit de berigten van Oporto blijkt het ontwijfelbaar, dat de troepen der Junta, die te Carvalhos eene stelling genomen hadden ten einde Oporto te dekken, eerst dezelve, en daarna Oporto zonder slag of stoot verlaten hebben. De brug over de Douro was door hen afgebroken, maar de troepen van den Infant waren die rivier met schuiten overgetrokken, en hadden in den loop van den 3 en 4 Julij bezit van Oporto genomen. De leden der Junta waren den 3den voor het laatst vergaderd geweest en daarna aan boord van de *Belfast* scheep gegaan. Dit schip was op de kust van Portugal gezien, begeleid wordende door eene Engelsche brik, waaruit men besluit, dat het niet in de magt van de Portugeesche blokkade gevallen is. De Kolonellen der regimenten, uit Oporto vertrokken, zouden bij dezelve gebleven zijn.

Volgens sommige berigten was er den 2 Julij nog een krijgsraad gehouden en in denzelven besloten, om slag te leveren tot behoud van Oporto, en om, in geval van eene nederlaag, naar den kant van Penafiel terug te trekken; maar had de Generaal *Saldanha* de troepen zoodanig ontmoedigd gevonden, dat er niet aan gedacht konde worden om ze ten strijd te voeren, en hadden zich de soldaten vervolgens in onderscheidene rigtingen verstrooid. Volgens andere, beschuldigden de leden der Junta de onlangs uit Engeland te Oporto ontscheepte hoofden van lafheid, zoo al niet van verraad. Immers, luid dezelve, beliepen de troepen der Junta niet minder dan 5000 man, die genegen waren weerstand te bieden, en zich bedrogen hadden, verraden te zijn, en begroette men het getal uit Oporto getrokkenen op 6,500 man, onder welke zich 1,500 vrijwilligers, zoo uit de stad als uit Coimbra, bevonden. Deze zouden de krijgskas, 150,000 milréis bevattende, medegevoerd hebben, en den weg naar Guimarens ingeslagen zijn.

Van wegen den Infant, wiens troepen men op 30,000 man met 20 stukken geschut begroot, is den Engelschen ingezetenen te Oporto, van welke de voornaamste zich met hunne gezinnen aan boord van koopvaardijschepen begeven hadden, dadelijk aangekondigd, dat zij voor personen en goederen op eene volledige veiligheid konden rekenen, en waren dienvolgens niet alleen verscheidene mannen, maar ook Britsche vrouwen weder aan wal gekomen.

Gisteren avond heeft het ministerieel avondblad van wegen het Gouvernement, het navolgende aangekondigd: „ Wij zijn onderrigt, dat de troepen van Don *Miguel*, bezit nemende van Oporto, eene volmaakt goede krijgstucht in acht genomen hebben; dat de Britsche Consul de stelligste verzekering van het Portugeesch Gouvernement heeft ontvangen, dat de personen en eigendommen der Britsche onderdanen zouden worden ontzien; dat dien ten gevolgen deze onderdanen, welke reeds uit Oporto geweken waren, zich gereed maakten om derwaarts terug te keeren: de regering heeft last gegeven om geene transportschepen naar gemelde haven te zenden."

De berigten uit Lissabon, insgelijk van den 5 Julij, brengen mede: dat de Staatsraad den 28. te voren was vereenigd geweest, ten einde de besluiten der algemeene Cortes te overwegen, en dat de Infant bij een besluit van den 30. aan de algemeene Cortes als Koning had te kennen gegeven, hunne besluiten te hebben ontvangen en mitsdien goed te keuren. Men had dit besluit door illuminatien en alle soort van vreugdebedrijven gevierd, en sedert heeft de nieuwe Koning bij een nader besluit den vorm bepaald, waarin voortaan zijne besluiten zullen worden uitgevaardigd.

Zoodra dit bekend is geworden, hebben de onderscheidene Gezanten toebereidselen tot hun vertrek gemaakt. De Britsche Gezant de Heer *Lamb* en de Oostenrijksche Gezant *de Bombelles*, hebben zich op eene pakeboot ingescheept, die reeds in eene onzer havens binnengeloopen is. De Fransche en Nederlandsche Gezant zouden zich op het fregat *Vestale* inschepen, waarbij men meent, dat zich de Pruissische Gezant, de Heer *Roijer* voegen zoude. De Napolitaansche en de Zweedsche Gezant wachten ten dien einde de stoomboot *Duke-of-York*. De Russische en Zweedsche waren reeds vertrokken. Ook de gewone Spaansche Zaakgelaste maakte zich daartoe gereed. Alleen de buitengewone Spaansche Ambassadeur is gebleven, benevens den Sardinische Gezant, die verklaarde geene bevelen ontvangen te hebben.

Intusschen meldt de particuliere correspondentie van het *Journal des Debats*, gedagteekend uit Rio-Janeiro den 15 Mei, dat de berigten aldaar wegens het voorgevallene te Lissabon ontvangen, eene algemeene verontwaardiging hadden verwekt. De Keizer had de twee laatste dagen telkens eenen Kabinetsraad gehouden, en met de pakeboot, dien zelfden dag zullende vertrekken, stond er volmagt aan den Graaf *van Itabaijana* af te gaan, om bij de Kabinetten van Europa alle de officiele stappen te doen, welke hij zoude noodig oordeelen om de regten van Don *Pedro*, op de kroon van Portugal ongeschonden te bewaren.

Ook treft men werkelijk het navolgend officieel diplomatiek stuk aan, voor welks authenticiteit wij nogtans niet kunnen instaan:

„ *Circulaire, gedagteekend Londen den 2 Julij* 1828, *door den Burggraaf* van Itabayana *aan het korps Diplomatiek gerigt.*

„ Eene weerspannige en mijneedige factie te Lissabon heeft het wettig gezag van Z. M. Don *Pedro IV* als Koning van Portugal durven aanvallen, ofschoon het erkend is door alle de Europesche Mogendheden, zoo wel als door de Portugeesche Natie bij den dood van Zijne Allergetrouwste Majesteit Don *Juan IV.*

„ En daar deze factie op het punt staat om de maat van haar verraad en woelzieke te vullen, door eenigen harer medepligtigen, onder de benaming der oude *tiers état* van Portugal, in een openbaar ligchaam vergaderd, te doen verklaren, dat de erfelijke regten van Zijne Allergetrouwste Majesteit Don *Pedro IV*, tot de kroon van Portugal niet bewezen zijn, hebben de gevolmagtigden in Europa van Z. M. den Keizer van Brazilien (mijn geëerde ambtgenoot de Markies *de Rezende* en ik) geoordeeld, dat het hunne pligt was de meest mogelijke publiciteit te geven aan de Staatshandelingen, die gesloten werden voor of onmiddelijk na de bekrachtiging van het tractaat van den 29 Augustus 1828, waardoor Zijne Allergetrouwste Majesteit *Juan IV.* afstand deed van de kroon van Portugal ten behoeve van zijnen oudsten zoon den Keizer Don *Pedro.*

„ Die handelingen bestaan: 1°. in eene ordonnantie van den 9 Januarij 1817, waarbij Z. Allergetr. M. Don *Juan IV.* aan zijnen oudsten zoon, (Don *Pedro*, vervolgens Prins van Brazilie) verleend den titel van Kroon-Prins van het Vereenigd Koningrijk van Portugal, Brazille en der Algarven te zamen met dien van Hertog van Bragance; 2°. in eene wet of eenwig edict, door denzelfden Koning op hem denzelfden dag, dat de bekrachtiging van den 29 Augustus 1825 geteekend werd, te Lissabon afgekondigd, waarin hij formeel verklaard, dat hij vrijwillig zijren oudsten zoon erkend in de dubbele hoedanigheid (*capacité*) van Keizer van Brazille en Kroonprins van Portugal; 3°. in eene officiele nota van Zijne Excellentie den Markies *van Palmella*, waarbij Zijne Britsche Majesteit verzocht wordt, de opvolging ten behoeve van Z. M. den Keizer van Brazilie te garanderen, en in naam en op stellig bevel van Z. M. Don *Juan IV.*

„ Het is uit kracht dier Staatshandelingen, dat wijlen de Koning nooit aan den Infant Don *Miguel* den titel van Kroonprins verleend heeft, die uitsluitend behoort aan den vermoedelijken erfgenaam der Kroon van Portugal.

„ Kort af; de stukken bewijzen klaar en onveranderlijk de erfelijke regten van Z. M. Don *Pedro IV.*, terwijl zij de trouwloosheid ontdekken der Lissabonsche factie, die de vermetelheid heeft gehad van tegen de leer der legitimiteit te handelen. Ik heb de eer u afschriften der Staatshandelingen te doen gevorden, met verzoek de goedheid te willen hebben uw Gouvernement daarvan kennis te geven, opdat het de laagheid waarderen kunne van eene zoo misdadigen opstand, en eene gruweldaad met al het afgrijzen beschouwen, dat zij niet nalaten kan te verwekken.

„ Door deze beleefdheid zult gij mij van nieuws verpligten en de aanspraak op mijne hooge achting vermeerderen.

„ (get.) De Burggraaf d'ITABAIJANA."

Gemelde Graaf zoude verder aan alle de Portugeesche gezanten, agenten enz. eene aanschrijving gezonden hebben, ten einde zij zich verklaren mogten, of zij voornemens waren binnen wettigen Souverein getrouw te blijven, dan of zij Don *Miguel* wilden ondersteunen, en waren de tot nogtoe ingekomene antwoorden die bijna voltallig waren, naar zijn wensch uitgevallen.

FRANKRYK.

PARYS den 14 Julij. De Kamer der Pairs heeft heden, den tweeden dag, dat de discussien over de artikelen van het ontwerp van wet, betrekkelijk het drukken van Tijdschriften en Dagbladen geopend waren, alle dezelve en daarna het geheele ontwerp, zoals het door de Kamer der Gedeputeerden gearresteerd was, zonder eenig nader amandement aangenomen, met eene meerderheid van 139 stemmen tegen 71.

— In de Kamer der Gedeputeerden is het Proces-verbaal der vorige zitting gelezen, en zonder eenige aanmerking gearresteerd, en zijn wijders de discussien over het budget van uitgaaf over 1829 voortgezet.

— *Den 15 Julij.* Heden is in dezelve het rapport gehoord van den Heer *Bertanger*, over het ontwerp van wet, strekkende om aan het Ministerie van Koninklijke Zaken op den dienst van 1829, een buitengewoon crediet te verleenen van 1 millioen 200,000 franken, bijzonder bestemd voor het onderwijs der geestelijke bijscholen.

De Commissie stelt voor de bepaling dus gerediger aan te nemen, ten einde de wergeving in haar geheel te laten omtrent eene vroegere Koninklijke ordonnantie.

— Het schip de *Trident*, te Toulon aangekomen, brengt, zegt men, de tijding mede, dat de Groot Heer de bemiddeling van Frankrijk en Engeland aangenomen, en dat een Turksch gezant naar Korfu vertrokken is op eene Turksche korvet, door het Fransche fregat de *Palenure* begeleid wordende.

Toen de *Trident*, den 13 Junij voor Navarino verscheen, kwam de Heer Sir *Ed. Codrington* van eene zamenkomst met *Ibrahim* terug.

In vele plaatsen der Levant heerschte de pest, zelfs te Malta was er een Russisch schip mede besmet.

De Heer *Garneray*, naar Navarino gezonden geweest om de plaatselijke gelegenheden van het gevecht te schilderen, is met de *Trident* terug gekeerd.

(*Het vervolg op de kant van deze blade.*)

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE den 17 Julij. Door Z. M. is benoemd tot Rector Magnificus der Hoogeschool te Groningen, de Hoogleeraar G. *Wolters*, en van de Hoogeschool te Luik, de Hoogleeraar J. *Kinker*, in plaats van den Hoogleeraar J. G. *Ernst*, welke, op het daartoe door hem gedaan verzoek, van die bediening op hem uitgebragte benoeming, is ontslagen.

— In de maand September zullen eene divisie infanterie, één brigade kavallerie en twee batterijen veld- en rijdende artillerie, in de nabijheid van Zeist, provincie Utrecht, kamperen. Z. K. H. Prins *Frederik*, Kommissaris-General, zal de manoeuvres besturen. Onder Hoogstdenzelven zal de Luitenant-Generaal *Carl Hyligert* het opperbevel voeren.

LEYDEN den 20 Julij. Bij besluit van den 14 Julij heeft Z. M. de akte van deelgenootschap en het reglement van eene Zeehandel-Maatschappij, den 28 Mei 1828 te Rotterdam opgerigt, goedgekeurd. Het oogmerk dezer schapsonderneming is, op achtereenvolgende jaren dezelfs kapitaal bedragende 200,000 gulden, te vermeerderen tot 1,000,000 gulden. Het voert den naam van *Maatschappij tegen de Zeegevaren.*

— Van de twee broeders *Kruys*, hatmelijk tot afgoodendienst vervaardigd, heeft zich *Pieter* aan de ongelukkige *Anna Pieters* moeder gemaakt, in cassatie voorzien. *Jan Baptist*, die, sedert het uitspreken van het vonnis, zijn broeder aanhoudend verwenschte, heeft slechts genade verzocht. Ook de twee ter dood veroordeelden, *Meurs* en *Moller*, de eerste wegens vrijwillingen misdaad, de tweede wegens brandstichting in eene schuur, zijn door den Graaf *Portalis* in cassatie voorzien.

Het rapport, den 13 Julij, door den Graaf *Portalis* in Koning gedaan, over de administratie der criminele justitie in Frankrijk, gedurende het jaar 1827, bevat het volgende vergelijkende tabel:

	1825	1826	1827
Verordeelden ter dood	184	250	299
tot levenslange dwang-arbeid	238	281	317
tot tijdelijke dwang-arbeid	1059	1139	1062
tot gevangenis	1160	1228	1223
tot het te pronk staan	6	5	5
tot verbanning	1	1	0
tot vervalling van den burgerlijken staat . .	1	6	4
Tonten	4037	4348	4395

Ten aanzien der *bevolking*, was er in 1826 één beschuldigde op 4557, en in 1827 één op de 4598 inwoonders.

Van de 169 ter *dood* veroordeelden in 1827, hadden slechts 76 het doodvonnis ondergaan; de overigen hadden verzachting van straf bekomen.

Van de aangeklaagden, wegens misdaden tegen *personen* begaan, waren er 59 op de 100 vrijgesproken.

(*Het vervolg op de volgende blade.*)

Van de aangeklaagden wegens misdaden tegen *eigendom*, slechts 35.

In 1827 bedroeg, even als in 1826, het getal der geklaagde *vrouwen* 18 op de 100.

Van 66 in *vrijheid gestelde galeiboeven*, was er één in handen der justitie gevallen, terwijl, ten aanzien van degenen, welke uit het *tuchthuis ontslagen* waren, die betrekking stond als 1 tot 70.

Hoe groot deze evenredigheid mogte voorkomen, was het echter verontroostend te denken, dat 98 van de 100 gevaarlijkste veroordeelden zich hunne straf ten nutte maakten, hetgeen men te danken had aan de verbeterde inrigtingen der gevangenissen.

De veroordeelden wegens *diefstal* vervielen het meeste tot het op nieuw begaan dier misdaad; ook daaraan maakten zich over het algemeen de in vrijheid gestelde galeiboeven het meeste schuldig.

Onder degenen, welke in 1827, wegens nieuwe misdaden werden beschuldigd, waren 83 van de 100 wegens diefstal voor de hoven van Assisen aangeklaagd, terwijl in het algemeen, de geëvenredigheid der diefstallen tot andere misdaden, slechts 61 van de 100 is. Om kort te gaan, loopt alles in het overzigt van het rapport te zaam tot deze gevolgtrekking: dat de neiging tot steelen, eene dergenen is, waarvan men zich het minste betert. Hierdoor verwekt het ontwerp, waarmede zich de Minister van Binnenlandsche Zaken thans bezig houdt, een nieuw belang, dat namelijk, om door het aanleggen van een gesticht ter opneming der in vrijheid gestelde criminele gevangenen hun de gelegenheid te geven, niet alleen ter verdere verbetering van hunne zedelijkheid, maar tevens tot het eerlijk verwerven der onontbeerlijke middelen van bestaan.

— De Javasche Couranten op degenen volgende, welker inhoud wij in onze vorige mededeelden, zijn eergister morgen bij ons ontvangen tot en met den 8 Maart laatstleden. Daarin wordt geen de minste melding gemaakt van de bestaande onlusten, of van eenigen krijgskundig of burgerlijk genomen maatregel daartoe betrekkelijk, hetwelk nader nog doet uitkomen, hoe weinige redenen van wezenlijke ongerustheid derzelver gesteldheid in het algemeen, en tegenwoordige toestand in het bijzonder, opleveren; daar toch, blijkens het laatste medegedeelde, de *roof-* of *strooppartijen* toen *voorhanden* in den omtrek van Djoejokarta plaats hadden, en het volkje dat dezelve bedrijft, bij de laatste expeditie dadelijk uiteengedreven werd, terwijl de verdere ingezetenen zoodanig ter beteugeling medewerken, dat zij de benden van eene vijftig man, die daartoe aanleiding gaf, en als de meest gewigtige voorkomt, welke zich had voorgedaan, oogenblikkelijk zelve verjoegen; dat zij de onlusts tookers ijverig opligten, en ongeacht de middelen ter verleiding welke zij bij zich hebben, getrouwelijk uitleveren; voorts zich tot barissans vormen, die zich getrouw betoonen, en wier opperhoofden zich, in het geval, bedaard en kloekmoedig gedragen.

Den 28 Februarij heeft de Kommissaris-Generaal bepalingen verordend, ter zake der wijze van vragen en uitvoering, mede ten aanzien der tractementen, bij het verleenen van verlof naar Nederland, hetwelk aan Nederlandsch-Indische Ambtenaren, uit hoofde van bekomen ontslag, van pensioen, van ziekte, of uit hoofde van eenige andere gewigtige redenen voor hun en hunne familie zal kunnen worden toegestaan, doch indien de verzoeker denkt terug te keeren, niet langer dan twee jaren, ten ware hetzelve in Nederland door Z. Exc. den Minister voor de Marine en Kolonien, op gemotiveerde rekweste van den verlofganger, verlengd wierd.

Door Zijne Exc. den Commissaris-Generaal zijn genomen de navolgende dispositien:

Civiel Departement. Tot kommies bij den kollecteur der landelijke inkomsten te Samarang, A. Houtkoper, gewezen kommies-boekhouder bij het departement der marine. Tot leden van de weeskamer te Soerabaija, C. P. W. Seutz, boekhouder bij het marine departement aldaar, P. van der Hilst, ingenieur der civiele gebouwen en werken, en C. Reep, ambtenaar op wachtgeld. Tot tweeden kommies bij de algemeene boekhouding, L. W. Duncke. Tot eersten deurwaarder en gezworen exploiteur bij de raad van justitie te Samarang, A. Pyl, thans tweede deurwaarder en gezworen exploiteur bij gemelden raad en in deszelfs plaats C. Schwartze, thans opziener der hervormde kerk te Samarang. Tot opziener der 4de klasse bij den ingenieur der civiele gebouwen en werken te Samarang, A. T. van der Geugten, laatst pakhuis-opziener aldaar. Tot klerk bij het vendu-departement te Batavia, T. Willems, en zulks in plaats van D. G. Caesar, gepensioneerd. Tot zoutverkoop-pakhuismeester te Japara, G. Brouwer, laatst provisioneel kollecteur der tolpoorten en bazaars in de Vorstenlanden.

Bij besluit van Zijne Excellentie den Kommissaris-Generaal d. d. 7 Februarij, zijn de functien van adjunct-ontvanger der in- en uitgaande regten te Batavia provisioneel opgedragen aan J. F. Vermandel, laatst adjunct-landmeter en gezworen translateur aldaar. Tot secretaris der residentie Bantam, P. P. Roorda van Eijsinga, thans hoofd-kommies ter algemeene secretarie. Tot hoofd-kommies ter algemeene secretarie, voor de inlandsche zaken, met behoud van deszelfs rang van secretaris, A. D. Cornets de Groot, thans secretaris der residentie Soerakarta, en in deszelfs plaats S. Dedel, thans waarnemend secretaris aldaar. Tot leden van de sub-commissie van landbouw te Soerabaija, J. H. Keizer, thans secretaris bij die kommissie, en W. H. Michorius, stads-geneesheer aldaar. Tot secretaris bij gemelde sub kommissie van landbouw, H. P. Breton van Groll, algemeen pakhuismeester. Tot directeur van 's Lands Drukkerij, J. H. de Waal, thans hoofd-kommies bij deszelfs bureau. Voorts heeft Zijne Excellentie de waarneming der functien van resident van Rembang, provisioneel opgedragen aan den Heer J. B. de Salis, assistent-resident van Banjoewangie, en met de waarneming der laatstgemelde functien provisioneel belast den Heer J. Kooy, laatst secretaris der residentie Rioauw.

Overgeplaatst. Tot controlleur der landelijke inkomsten van de 2de klasse, in de afdeeling Prapag, residentie Kadoe, J. Stralendorff, naar de residentie Passoeroean, afdeeling Passoeroean. De controlleur der landelijke inkomsten van de 2de klasse; in de afdeeling Karang Kobar, residentie Pekalongang, J. Valck, naar de afdeeling Prapag, residentie Kadoe. De voor de afdeeling Passoeroean benoemde controlleur der landelijke inkomsten van de 2de klasse, Levyssohn, naar de afdeeling Karang Kobar, residentie Pekalongang.

Honorabel ontslagen. J. Mente, zout-pakhuismeester van het hoofd-depot te Paradessie, residentie Rembang.

Ontslagen. C. H. Bach, gesuspendeerd zout-pakhuismeester te Samarang.

Gepensioneerd. Op deszelfs verzoek, H. J. A. Sack, president en lid der algemeene rekenkamer.

Bataviasche Schutterij. Tot chirurgijn der 2de klasse bij gemeld korps, de Med. Doct. W. Zelliger.

Marine Departement. Tot boekhouder op Onrust, G. van der Plaat, gewezen 2de kommies bij de directie van comptabiliteit en algemeene boekhouding.

Militair Departement. Tot 1sten luit., de 2de luit. à la suite van de 18de afdeeling nationale infanterie, A. de Kock, adjudant van de Luitenant-Generaal, Luitenant-Gouverneur 2 Generaal.

Z. M. heeft bij besluit van den 6 Julij 1827 N°. 204 de volgende officieren der Landmagt *voor den dienst in Oost-Indië* benoemd: De 1sten luit. T. Heger, en de 2de luits. F. Frantzen, N. M. Verdootn, J. H. de Pineda, M. van der Veen, C. W. Nilant, P. C. Pyman, A. L. Doelen, P. J. Sudhoff, F. F. van Druylst, J. van den Brand, J. W. L. Zedler en P. A. A. Zenettins. Bij besluit van den 20 ditq No. 116. Den chirurgijn der 2de klasse, L. A. de Man. Bij besluit van den 19 Augustus N°. 78. Den 2den luit. A. Yske. Bij besluit van den 20 September N°. 145. Den Kapitein C. Colsen, en den 2de luit. A. Wuesten.

MENGELINGEN.

WAARNEMINGEN GEDURENDE EENE REIS OP DE IJSZEE.

In het afgeloopen jaar is er een voor de Geografie en Ethnografie hoogst belangrijk werk uitgekomen, behelzende Natuurkundige Waarnemingen gedurende eene driejarige reis op de IJszee, op eenen zeetogt die de Russische Kapitein Luitenant Baron *von Wrangel* ondernomen heeft. En deze Waarnemingen zijn uit het dagboek, hetwelk de reiziger op zijnen zeetogt gehouden heeft, in gezelschap met den Vlag-officier Luitenant *Arjon*, een gevolge van eenen aan hem opgedragen last van de Russische Admiraliteit, om de Noordkust van Siberie te verkennen, inzonderheid om die kust naauwkeurig op te nemen, van den mond der Lena te beginnen en te eindigen bij Cooks Noordkaap, zoo als mede van de aan het Noordelijk gedeelte dezer kust gelegen eilanden te bewerkstelligen, en tevens Noordelijk van Kaap Schelagskoi het Land op te zoeken, hetwelk volgens de vertelling van den onder-Officier *Andrejow*, die in 1764 tot op zwintig wersten afstand tot hetzelve genaderd moet zijn, in deze streken vermoed wordt aanwezig te zijn. De Baron *von Wrangel* maakte zich deze zending ten nutte, om ook Natuurkundige Waarnemingen te doen, aangaande onderscheidene aan de koude landen onzes aardsbols eigendommelijke verschijnigen, maar hij had geen tijd om dezelve behoorlijk te rangschikken en uit te werken, daar hij korten tijd na zijne terugkomst, zich gereed moest maken tot het ondernemen eener reis om de wereld, op welke hij zich thans heden nog volgens de jongste berigten, moet bevinden. Hij besloot derhalve een uittreksel zijner Waarnemingen te zenden aan den Heer *C. F. Parrot*, Emeritus Professor der Universiteit te Dorpat, Lid der Keizerlijke Akademie van Weetenschappen, om uit te geven en door den druk algemeen te maken. Al is het dan ook dat deze Waarnemingen slechts weinige bladen papier beslaan, zoo zal men die toch opzigtelijk van derzelver inhoud des te méér met dank erkennen, daar zij niet alleen onder groote gevaren en bemoeijenissen ondernomen en volbragt zijn, maar ook rijke stof opleveren om nieuwe onderzoekingen over menigerlei tot hier toe niet genoegzaam waargenomen verschijnselen te volrooijen, waarvan zelfs reeds de door den uitgever bijgevoegde aanmerkingen, aangename blijken bevatten.

De reis werd begonnen in gezelschap van hoogtens vier Europeërs, en wel op ellendige door dikmaals hongerlijdende honden getrokken sleden, dwars over de Silesische ijsvelden, ontbloot van die ontelbare gemakken, die zelfs aan boord van een doelmatig ingerigt schip gevonden worden. Nog voor dat de Reisgenooten deszelfs hoofdstation Nyschne-Kolymsk bereiken kon, moesten zij eenen geheel woesten onbewoonden 400 wersten lang bevrozen poel, in kleine dagreizen te paard doortrekken, alwaar geen ander voeder te vinden is, dan een weinig verdord gras, hetwelk van onder de sneeuw te voorschijn gehaald moest worden. Eerst na verloop van veertien dagen en aanhoudend *bivouaqueren* in deze koude luchtstreek bereikte men, 700 wersten noordwaarts van Jakuksh, eene door menschen bewoonde behuizing. Van daar reisde men weder veertien dagen op dezelfde wijze, maar in eene koude, die dadelijk in de eerste dagen daar op tot 24 gr. Raumur klom, toen kwam men aan eene bewoonde plaats, namens Saschiwersk, alwaar de reizenden twee Russische familien, een opziender der station, een Koster en eenen Geestelijke, een aardsvaderlijken grijsaard van 87 jaren aantroffen, die met den zuiversten Godsdienstijver bezield, reeds sedert 60 jaren zijn ambt aldaar waarneemt, en die heden nog jaarlijks

(*Het vervolg op den kant van deze blads.*)

hetzij met ijs bedekt of vrij van herzelve, ten einde het gemakkelijker van het vaste land te kunnen onderscheiden, met eene dunnere, meer heldere inktsoort geschadruwd.

De eigenlijk Physikalische aanmerkingen in dit werk betreffen vooreerst eene algemeene verschijnselen aan de kust der IJszee. Hier vindt men onder anderen deze bijzonderheid vermeld, dat aan de bijkans drie graden meer Noordwaarts liggende groep van Eilanden, tegenover knap Swieocoi-Noss, de zee niet alleen veel later (te weten eerst in de laatste dagen van October) bevriest, dan aan de kusten van het vaste land, maar ook in het voorjaar veel vroeger los gaat dan aan deze kusten, hetwelk, volgens de meening van den Heer *von Wrangel*, misschien wel toe te schrijven is, aan

(*Het vervolg op de volgende blads.*)

nigte punten op de Noordkust van Siberie en nabijgelegen eilanden Astronomisch vastgesteld, maar dat landbevwelk tegenover Kaap Schelagskoi moest liggen, hebben zij niet gevonden, daarentegen is oostwaarts een land van Jakan af in eene noordelijke rigting gezien geworden, welks aanwezen ook door de genigenis der inwoners van Jakan bevestigd wordt. De bijgevoegde kaart, is een afdruk der Russische kaart, welke beide deze natuuronderzoekers uitgegeven hebben.

Alleenlijk zijn de belangrijkste namen van plaatsen, Zeeën, Meeren, Rivieren enz., in Duitsche letters gebragt, en de voor het oogmerk van dit werk min gewigtige Russische weggelaten, en dewijl voorts de kust, wegens de menigte van inhammen, rivieremonden en kleine eilanden in de oorspronkelijke kaart niet duidelijk genoegd vertoond werd, zoo is al wat maar ja, aanbevolen

plaatselijke omstandigheden, betrekkelijk de gedaante en de diepte van den omliggenden bodem der zee, en van de bij de wisseling der jaartijden heerschende winden, en stroomingen zoude kunnen ontstaan zijn. Ontwijfelbaar draagt wel de omstandigheid veel daartoe bij, dat die eilanden aan derzelver naar de zon toe gekeerde Zuidelijke kusten, meer van de zonnestralen gekoesterd worden, dan de Noordelijke kust van Siberie, welke van de zon afgekeerd is bij den in deze oorden zoo lagen stand der zon, dikmaals lange schaduwen achter zich in de zee afwerpt, en met het groote dekkleed van ijs en sneeuw des vasten lands in verband staat. In den zomer is de IJszee in dezen omtrek aan de kust open, maar met veel ijs overdekt, hetwelk door wind en stroom zich naar alle rigtingen beweegt, en somtijds zich tot zwemmende ijsbergen ophoopt, die met een schrikbaar gekraak tegen elkander aan botzen. Ook voeren de talrijke rivieren eene groote menigte ijs derwaarts. Op vele plaatsen die van de monden der rivieren verwijderd zijn, blijft het ijs somtijds ook in den zomer onbeweegbaar vast liggen. De IJszee zelve doet zich aan het oog des aanschouwers in onafzienbaar bevrozen vlakten op, niet anders dan of het een vast land was, en wel als die gedeelten van Noordelijk Siberie, in welke geene bosschen aangetroffen worden. Bergen en heuvelen van ijs, verheffen zich op die bevrozen vlakten, en daar tusschen zijn dikmaals groote spleten en open vakken, in welke het zeewater des winters, zoowel als des zomers zich vrijelijk beweegt, en in golven krullend rondstroomt. Aan de kusten heeft men de veelvuldige verschijningen der van de straalbreking dige bij den horizon ontstaande in de lucht zwevende wederkaatzingen, die de beelden vertoonen van verre verwijderde voorwerpen. Welke echter, wegens gebrek aan gekleurde gedaanten met bepaalde omtrekken, en van wege de vele dampen, in duidelijkheid en zuiverheid verre minder zijn dan de gelijksoortige luchtbeelden aan de kusten der openbare zee.

Verder vindt men hier eene nadere beschrijving van de in die streken dikmaals gevonden winden, zoogenaamde Torossen of opregelmatige ijsklompen, welke zich boven de oppervlakte der zee verheffen, en dikwijls op eene zeer merkwaardige wijze over en op elkander geschoven zijn, en dan van de zoogenaamde *polinien* of open vaarwaters, welke ook zelfs midden in den winter niet toevriezen, inzonderheid van de groote bijkans 270 mijlen lange Polinie, tusschen de aan het vaste land hangende ijsklompen, en het naar den Noordpool zich uitstrekkende *ijs continent*, benevens aanmerkingen van den uitgever over de wijze van ontstaan dezer Polinien, als ook der boven vermelde Torossen.

Men leest hier ook iets aangaande het zeezout, hetwelk over de ijsvelden als uitgestrooid gevonden worden, bij welke gelegenheid de vraag geopperd wordt, waarom toch dit zout zich niet ook op het ijs aan de kusten der meer Zuidelijke landen, b. v. die van Livland en Esthland opdoet.

Aanmerkingen over verschillende diepten en ondiepten der zee aan de Noordkust van Siberie, en op het vermeende terugtreden der zee van de kusten, voorts over de verschijningen van het Noorderlicht in deze streeken. Wij trekken slechts het volgende uit; wanneer eene zuil uit het Noorderlicht tot aan het Zenith opgestegen is, en de volle maan zich in de hoogte bevindt, dan trekt zich die zuil tot een' lichtkring om de maan, in eenen afstand van 20 graden tot 30 graden van dezelve te zamen, blijft in die gedaante een tijd lang voortduren, en verdwijnt daarna gaanschelijk. Wanneer het licht zich hoog opwaarts uitstrekte, verdween het zwakker in gedaante en helderder wolken, die, nadat het lichten opgehouden had, verdwenen of geheel witachtig bleven, en dikmaals den volgenden dag nog als wezenlijke kleine brullende wolken aan den hemel staan bleven. Bij het verschijnen dier zuilen werd geen gekraak, en over het geheel geen geruisch vernomen. Slechts dan, wanneer het noorderlicht eene groote intensiteit had, wanneer de stralen zich dikmaals en snel op elkander volgende vormden, was het als hoorde men het zacht suizen van den wind, en eene vlam-kleuren gelijk aan die van den regenboog, hoedanige men in vroeger tijden in de zuilen van het noorderlicht heeft willen opgemerkt hebben, zijn aan deze nieuwste waarnemers geen enkelmaal voorgekomen. Wanneer er verschietingen van sterren in de kringen van het noorderlicht ontdekt werden, dan ontstonden er op de plaats waar dezelve doorgingen, dadelijk vuurzuilen of stralenbondels.

Het toevriezen der IJszee bevordert het ontstaan van het noorderlicht, en dit licht strekt zich nog altijd tot aan de hoogste streeken van den dampkring uit. Somtijds zelfs scheen hetzelve op eene aanmerkelijke nabijheid tot de oppervlakte der aarde te naderen, als het ware af te dalen, zoodanig zelfs, dat de onderste gedeeltens dier zuilen tot beneden de wolken schenen neder te dalen. De uitgever heeft bij deze Waarnemingen nog meer andere gevoegd, en zich vooral bevlijtigd, om dezelve alleen te gebruiken tot bevestiging van zijn denkbeeld, hetwelk hij reeds in zijn leerboek heeft bekend gemaakt, dat namelijk het Noorderlicht slechts in een aansteken bestaat van brandbare of waterstofgaz-soorten, welke van de vele moerassen op de oppervlakte der aarde, vervuilingen en dergelijke in den dampkring opstijgende, naar de koude landstreeken henen trekken, aldaar zich op elkaar hoopen en door de koude verdikken. Dat het aansteken niet geschiedt door Electriciteit, maar door het verschieten van sterren. Hoe de uitgever dit alles ontwikkelt moet in het werk zelve nagezocht worden.

De Natuuronderzoekers, die zelfs het sterrenvuur, vuurkogels en dergelijke dingen, gewoon zijn af te leiden van zekere uit de binnenste deelen en de oppervlakte der aarde zich verheffende gazsoorten, zullen aan de door den uitgever in het midden gebragte Theorie van het noorderlicht hunnen bijval niet ontzeggen, wanneer daarentegen na de zeer naauwkeurige beschrijvingen van alle bijkomende omstandigheden zoo als *Wilke* in zijn klassiek werk (*Tal om de nyaste Förklaringaz öfver Norr-Skenet* Stokholm 1778) dezelve uit eigene waarnemingen voorstelt, aan een bij dit verschijnsel plaats vindende electrische operatie wel niets te twijfelen zal zijn. Deze Natuurkundige waarnemingen zijn te Berlyn in 1897 uitgekomen onder den titel: *Physikalische Beobachtungen, herausgegeben und bearbeitet von G. F. Parrot*, 1827—99. kl. 8vo., met vier gelithineerde platen en eene landkaart, bij *J. Reimer*.

---

* * Heden beviel voorspoedig van een ZOON, Vrouwe CAROLINE JEANNE DU PUI, geliefde Echtgenoote van

J. G. COSTER.

LAPINENBERG, bij *Hillegom*, den 16 Julij 1828.

---

* * Heden is overleden mijn waarde Grootvader MARCUS CASPARI, in den ouderdom van ruim 83 jaren.

LEIDEN 17 Julij 1828.

J. G. DERKINDEREN.

* * De slag, die mij voor drie maanden trof, door het afsterven van mijn geliefden Echtgenoot, werd heden ochtend om half drie ure smartelijk vernieuwd, door het overlijden van mijn jongste Dochtertje, CORNELIA MATILE, aan de gevolgen eener hevige tering-ziekte, in den jeugdigen ouderdom van bijna vier en een half jaar.

LEYDEN den 20 Julij 1828. M. E. van HARDEVELDT, Wed. C. ALTENHOVEN.

PRIJS-COURANT der EFFECTEN.

Amsterdam den 19den Julij 1828.

Holland,	Werkelijke Schuld	2½ pCt.	*f*	54⅝	a 55⅛
	Rest. Uitgestelde ditto			15/16	a —
	Kans-Biljetten			18⅜	a 19
	Stellen van uitgeloten ditto			—	a —
	Amortisatie-Syndic.	4½ pCt.		98⅛	a 99
	Domein Losrenten	2½ „		94⅝	a 95⅛
	Handel-Maatschappij	4½ „		88⅜	a 88¾
Frankrijk,	Inschrijving Grootb.	5 „		—	a —
	Dito op dito	3 „		72⅝	a 73¼
Rusland,	bij *Hope en Comp.*	5 „		100¾	a 101
	Ins. op 't Grootb.	6 „		54⅜	a 55
Pruissen,	Obl. Neg. Londen	5 „		—	a —
	dito in Londen van 1822			—	a —
Spanje,	Obl. bij *Hope en Comp.*	5½ pCt.		20½	a 21
	Nieuwe geldl. van 1822			9	a 9⅛
Oostenr.,	Obl. bij *Goll en Comp.*	5 „		80¾	a 81¼

---

* * VERKOOPING op REGTERLIJK GEZAG.

Men is van meening op Donderdag den 24 Julij 1828, des voormiddags ten tien ure, kragtens *Regterlijke authorisatie*, aan het *wekelijksch Boedelhuis*, op de Hooglandsche Kerkgragt te Leyden, in het openbaar te verkoopen:

Eenige MEUBILAIRE GOEDEREN, bestaande in een Ladetafel, Kleerkast, Tafels en Stoelen, een Bed, Peluw en Kussen, een Toonbank, Zolder en Winkel, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

Al hetwelk is behoorende tot den onder beneficie van Inventaris aanvaarden Boedel van wijle NICOLAAS VEGT en MARIA VAN ROOIJEN. Iemand gading hebbende, komen ter plaatse en ure voorsz. hören de Voorwaarden en doen hun voordeel.

Zegt het voort.

* * N. MONTAUBAN VAN SWYNDREGT, H. MONTAUBAN VAN SWYNDREGT en F. VAN DAM, Makelaars binnen Rotterdam, zijn van voornemens op Woensdag den 6 Augustus 1828, des middags ten 12 ure, in het Logement genaamd *de Maréchal de Turenne*, op de Zuidblaak, publiek te veilen: Een puiks puike partij EIKEN HOUTWAREN, bestaande in onderscheiden zware Houten, Balken, Roeden, Krommers en Knien; alsmede een partij lgte DENNEN; voorts eene puike en versch aangevoerde partij GREENEN *Dantziger* BALKEN, DEELEN en SPARREN. Nadere informatie bij bovengemelde Makelaars, alwaar de Notitien zullen te bekomen zijn.

* * VERKOOPING op REGTERLIJKE AUTORISATIE.

Men is van meening op Woensdag den 20 Augustus 1828, des voormiddags ten elf uren, aan het *Woensdags Verkoophuis van Meubelen*, op de Hoogragt te Leyden, Wijk 7 N°. 730, in het openbaar aan den meestbiedenden, om *gereed geld*, te verkoopen: Twee Juweele HAARSPELDEN, eene fraaije Juweelen RING en een uitmuntende Gonde SNUIFDOOS; voorts eenig ongemunt ZILVERWERK, bestaande in: Twee Tabaks-konfooren, een tafel-Tabaksdoos, diverse gepolijste Kandelaars, fraai bewerkte en net gefatsoeneerde Koffijkan, Trekpot en Melkkan, Suikerbossen, Olij- en Azijnstel met Kristallen Fleschjes, Schenkbladen, Zoutvaten, Broodben en Presenteer-trommels, uitmuntende Lepels en Vorken, voorts Potage-, Saus-, Punsch- en Suikerlepels, twee Sauskommen, Messen met zilvere Heften, drie paar Gespen en een Knipbeugeltje.

Voorts eenige net geconserveerde MEUBILAIRE GOEDEREN, bestaande in: Mahonieehouten Tafels, Stoelen, Bureau, Kasten, Bedstede en Gordijnen, Bureau-Kabinet, ijzeren Kist, eenige Schilderijen, waaronder van voornaame Meesters, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt en te koop aangeboden.

De voorschreven Juweelen, Goud- en Zilverwerken, zullen op Zaturdag den 16., Maandag den 18. en Dingsdag den 19 Augustus dezes jaars, des voormiddags van tien tot één ure, voor een ieder te zien zijn.

En de Meubilaire Goederen, des Dingsdags den 19 Augustus, des morgens van tien tot twaalf ure, en des namiddags van twee tot vijf ure.

Zegt het voort.

Te Leijden bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, op de Breedestraat.

ZEE-TIJDING.

Sedert onze laatste zijn in Texel binnengekomen F. J. Vlieger en J. Ingerman, van Batavia, D. Chatrosia, A. L. Wildschut en R. S. Visser, van Londen, N. Olsen, van Drammen, S. J. van der Meer, van Memel, G. Rydahl, A. K. de Weerd, van Kopenhagen, E. Zielke, van Riga.

Uitgezeild C. Hofker, naar Suriname, J. Gray en K. B. Tippema, naar Londen, H. C. Meijer, naar New-Castle, E. C. Kreije, naar Hull, P. Olsen, naar Dramme.

In het Nieuwe Diep gekomen, om binnen weinige dagen naar Batavia te vertrekken, Kapt. Versluis en Krijer.

In het Vlie binnengekomen, J. K. Mulder, van Oleron, H. T. Mulder, van Petersburg, J. Poort, J. K. Bolhuis, van Memel, F. D. van Veen, van Leverpool, J. Vos, van Riga, R. R. Leger, G. A. Jonkhof, H. Deewes, van Koningsbergen, C. Lindt, van Pillau, M. G. Pothekoek en J. H. Bekering, van Danzig, P. Kranck, van Ellenborg, H. A. Harmsen, van Bergen, J. J. Hurt, van Christiansand, Dr. Hoyer, van Holmstrand, J. C. Praet, van Stokholm, E. Tilmk, van Larwich, en C. Knudsen, van Drammen.

Uitgezeild D. H. van Wyk, naar Koningsbergen, H. Arents, en F. E. Bart, naar Noorwegen, M. van der Berg, naar Finland, B. S. Hoogbuize en J. J. Wewers, naar Riga, S. K. de Jonge, H. H. Middel, naar Danzig, J. K. Bolhuis, naar Memel, H. H. Middel, naar Stokholm, naar Stockwerk, naar Aalborg, G. K. Brouwer, R. R. van Wyk, K. D. Mulder, en H. E. de Jonge, op avontuur.

Naar Terschelling gezeild T. T. Brunning, naar Noorwegen.

Te Terschelling binnengekomen A. Hazewinkel, M. Schoon, M. Volmers, en H. W. Stut, van Riga, J. O. Sluik, van Petersburg, A. A. van der Wal, J. O. Visser, P. H. Visser, H. J. Klein, en E. H. Brik, van Koningsbergen, W. Stickford, van Hull, J. J. Schurling, van Memel, W. J. Proak, van Rostok, N. N. Bruin, van Bagdhdm, en O. Hansen, van Holmstrand.

De Engelsche schooner *Roberts*, Kapt. J. Anderson, met pompschors, meecrab en vlas, van Antwerpen naar Hull, is den 12 Julij van Vlissingen vertrokken, doch door tegenwind en storm genoodzaakt geworden om naar die reede terug te keeren, waar men dezelve, uit hoofde van het breken der kabelketting, bij Dishoek, digt bij den wal, op strand heeft moeten zetten.

Het schip *Mirkus*, Kapt. F. W. Tessen, van Antwerpen naar Batavia, te Mauritius binnengeloopen, is volgens een brief van daar van den 11 Maart, den 5 dito in een hevige orkaan tegen het strand gedreven, en was toen nog aldaar zittende; men was bezig met het lossen der lading, en men dacht niet dat hetzelve veel geleden zoude hebben.

Arrivementen: Te Deventer J. K. de Jong van Amsterdam; te St. Thomas H. van der Kolf, van Rotterdam, J. J. Bart, van Amsterdam, te Leverpool E. M. de Jonge, van Antwerpen, en te Gravesend R. Cubitt en W. Barfield, van Harlingen.